

”Teos on tarkoitettu ennen kaikkea puuveneilijöille.”

Åbo Båtvarf 1889 – 1954

Teksti Lauri Kaira

Hyvällä syyllä voi sanoa, että yksi Suomen menestyneimmistä veneveistämöistä on ollut Turun Veneveistämö. Tästä todisteena on **Pirkka Leinon** ja **Jarmo Saarisen** teos *Åbo Båtvarf 1889–1954 – Parhaat veneet tehtiin Turun Veneveistämöllä*.

Tietokirjailija ja historian opettaja Leino tunnetaan puuveneilyn historiaan keskittyvistä kirjoistaan Purjehtivat Klasikot ja Unelmien puuveneet Daphnesta Huh-Mariin. Saarinen taas tunnetaan Turun merikeskus Forum Marinumin amanuenssina. Hän on julkaissut kirjan Aurajoen aluskannasta ja kuunarilaiva Tähdestä.

Åbo Båtvarf teos on jatkumo Leinon teoksiin, joissa käsiteltiin puisia meren kaunottaria eri aikakausilta. Turun Veneveistämö tunnettiin laadukkaasta työstään ja sen tuotteita vietiin uudelle mantereelle ja Afrikkaan saakka. Kuninkaalliset ja rahaylimystö osasivat arvostaa turkulaista veneveistotaitoa. Näin ollen ei ole ihme, että Leino ja Saarinen ovat valinneet kyseisen veistämön teoksensa kohteeksi legendaaristen veistämöiden joukosta. Aikanaan veneilijöiden pää-äänenkantaja **Frisk Bris** totesikin, että parhaat

veneet tehtiin Turun Veneveistämöllä.

Kirja on jaettu viiteen pääluukuun, jotka käsittelevät veistämöä, purjeveneitä, moottoriveneitä, ammattikäyttöön tarkoitettuja aluksia sekä muuta tuotantoa. Vaikka sisällysluettelo antaa kuvan tasapainoisesta kirjasta, jossa käsitellään monipuolisesti koko veistämön tuotantoa, on pääpaino purjeveneissä. Takalalle jäävät ammattikäytön alukset sekä muu tuotanto. Ilmeisesti lähdeaineiston rajallisuus on supistanut jälkimmäisiä lukuja. Alkuperäiset tili- ja tilauskirjat ovat historian saatossa kadonneet. Vajetta kattamaan ovat kirjailijat laatineet teokseen laajan rekisterin Turun Veneveistämöllä rakennetuista purjeveneistä. Teko on hatunnoston arvoinen tulevia tutkijoita ajatellen.

Lukija huomaa, että kirjoittajat tuntevat aiheensa. Toisaalta tämä on vahvuus, toisaalta heikkous. Ennen kirjan julkaisua on tehty valtava työ lähteiden parissa. Niistä on noukittu yksityiskohtaiset tiedot veneistä ja niiden materiaaleista. Kahdessa keskimmissä luvussa tämä käy raskaaksi, koska luettelomaisuus ei paranna lukukokemusta. Sivuilta ei juuri löydy analyysiä, miksi jokin materiaali valittiin ja oliko veistotapa tyypillinen. On selvää, että puuveneasiantuntijat tuntevat seikat,

mutta tavalliselle lukijalle ne jäävät mysteeriksi.

Keskeisessä asemassa kirjassa ovat kuvat, jotka kertovat omaa tarinaansa. Aalloilla lipuvat purret ja moottoriveneet ovat hienoa katseltavaa. Kuvista voi aistia suolan tuoksun, merituulen puhalluksen ja veistämön työn äänet. Poikkeuksetta kuvat ovat mustavalkoisia ja varsin tummanpuhuvia. Tästä syystä teos on dramaattisen oloinen.

Teos on tarkoitettu ennen kaikkea tarkoitettu puuveneilijöille, mutta veneilystä yleisesti kiinnostunut ei pistä aikaansa hukkaan, mikäli syventyy sen saloihin. Kirjaa ei kannata lähteä lukemaan alusta loppuun vaan sitä kannattaa nautiskella pikku hiljaa sieltä täältä. Teknisessä mielessä kirja on kattava ja suurella työllä tehty. Se täyttää yhden aukon suomalaisen teollisuuden ja veneilyn historiasta.

Pirkka Leino ja Jarmo Saarinen:
Åbo Båtvarf 1889-1954.
Parhaat veneet tehtiin Turun Veneveistämöllä.

231 s., liitteet 35 s., lähteet 2 s.
Kustantaja: Oy Litorale AB, 2011.
Suositushinta 43.90 €, Forum Marinum ja hyvin varustetut kirjakaupat.